

EUROOPAN UNIONIN RAHOITUSOSUUDEN SEKÄ VALTION RAHOITUSOSUUDEN JAKAMINEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSILLE VUODEN 2020 JA VUODEN 2021 TALOUSARVIOISSA MOMENTILLE 30.40.62 MYÖNNETYISTÄ MÄÄRÄRAHOISTA

Yleistä

Valtioneuvosto on 4.12.2014 ja Euroopan komissio 24.3.2015 hyväksynyt Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) Suomen toimintaohjelman 2014–2020. Euroopan komissio on myös 8.10.2018 ja 5.5.2021 hyväksynyt päivitetyn toimintaohjelman. Lisäksi valtioneuvosto on 4.12.2014 päättänyt EMKR:sta Suomelle osoitettujen Euroopan unionin rahoitusosuuksien jaosta Manner-Suomen ja Ahvenanmaan kesken.

Toimintaohjelman rahoitus koko ohjelmakaudelle on yhteensä 146 893 168 euroa, josta EMKR:n osuus on 74 393 168 euroa ja kansallisen vastinrahoituksen osuus 72 500 000 euroa. Ahvenanmaan osuudeksi EMKR-rahoituksesta on vahvistettu 3 780 000 euroa kalatalouden kehittämiseen ja yhdennettyyn meripolitiikkaan. Lisäksi Ahvenanmaalla on oikeus saada enintään 500 000 euroa EMKR-osuutta kalastuksen valvonnan toimenpiteisiin.

Rahoitus on toimintaohjelmassa jaettu unionin painopisteille sekä ohjelman toimeenpanoon tarkoitettulle tekniselle tuelle. Unionin painopisteet ovat:

- 1) Ympäristön kannalta kestävä, resurssitehokkaan, innovatiivisen, kilpailukykyisen ja tietämykseen perustuvan kalastuksen edistäminen;
- 2) Ympäristön kannalta kestävä, resurssitehokkaan, innovatiivisen, kilpailukykyisen ja tietämykseen perustuvan vesiviljelyn edistäminen;
- 3) Unionin yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanon edistäminen, joka jakaantuu kalastuksen valvontaan ja kalatalouden tiedonkeruuseen;
- 4) Työllisyyden ja alueellisen yhteenkuuluvuuden lisääminen;
- 5) Markkinoille saattamisen ja jalostuksen edistäminen;
- 6) Yhdennetyn meripolitiikan täytäntöönpanon edistäminen.

Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1093/2014) mukaan maa- ja metsätalousministeriö on toimintaohjelman hallintoviranomainen ja vastaa mm. toimintaohjelman varojen käytön suunnittelusta ja varojen jaon valmistelusta toimintaohjelman tehtäviä hoitavien tahojen käyttöön. Tuen myöntämisestä Manner-Suomessa päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus).

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1392/2014) mukaan em. laissa säädettyjä tehtäviä hoitavat Pohjois-Suomen alueella Lapin, Järvi-Suomen alueella Pohjois-Savon ja Rannikko-Suomen alueella Varsinais-Suomen ELY-keskus. Varsinais-Suomen ELY-keskus hoitaa lisäksi koko maan alueella EMKR:n toimintaohjelman mukaiset kaupallisen kalastuksen valvonnan, kalatalouden tiedonkeruun, yhdennetyn meripolitiikan ja teknisen tuen rahoittamiseen liittyvät tehtävät.

Jaettavissa olevat määrärahat

Jaettavissa olevat määrärahat muodostavat kolmesta kokonaisuudesta. Nämä ovat 1) valtion vuoden 2021 kolmannessa lisätalousarviossa uudelleen budjetoidut Euroopan meri- ja kalatalousrahaston 2014-2020 ohjelmakauden määrärahat, 2) valtion vuoden 2021 kolmanneksi lisätalousarviossa mahdollistettu lisäys Euroopan meri- ja kalatalousrahaston 2014-2020 ohjelmakauden kansalliseen rahoitusosuuteen, sekä 3) Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle varatun Euroopan unionin rahoitusosuuden käyttämättä jäävän osan siirtäminen Manner-Suomen käyttöön.

Yhteensä valtion vuoden 2021 talousarvion määrärahoja on jaettavissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille 7 270 000 euroa, josta 330 000 euroa on Euroopan unionin rahoitusosuutta ja 6 940 000 euroa kansallista rahoitusosuutta. Valtion vuoden 2020 talousarvion varoja on jaettavissa 6 271 423 euroa, josta 271 423 euroa on Euroopan unionin rahoitusosuutta ja 6 000 000 euroa kansallista rahoitusosuutta.

Momentille 30.40.62 budjetoitu määräraha on kolmevuotinen siirtomääräraha.

EU-asetusten mukaan jäsenmaa voi käynnistää omalla riskillään muutosehdotuksen toimeenpanon, kun toimintaohjelman muutos on toimitettu Euroopan komission hyväksyttäväksi sähköisessä järjestelmässä. Edellä kohdassa 2 tarkoitettua Euroopan meri- ja kalatalousrahaston 2014–2020 rahoitussuunnitelmaa koskeva toimintaohjelmaa koskeva muutosehdotus on hyväksytty 23.9.2021 valtioneuvostossa toimitettavaksi Euroopan komissiolle. Toimintaohjelman muutos on lähetetty 24.9.2021 komissiolle. ELY-keskukset ottavat huomioon muutosehdotuksen käsittelyyn liittyvän ehdollisuuden varojen käytössä.

1. Euroopan meri- ja kalatalousrahaston 2014-2020 ohjelmakauden määrärahan uudelleenbudjetointi, 7 270 000 euroa

Valtion vuoden 2021 III lisätalousarviossa momentille 30.40.62 on myönnetty lisäystä 7 270 000 euroa. Lisäys aiheutuu Euroopan meri- ja kalatalousrahaston 2014–2020 ohjelmakauden rahoituksen osalta käyttämättä jääneen määrärahan uudelleen budjetoinnista, jotta hankkeet saadaan maksettua sitoumusten mukaisesti. Lisäyksestä 330 000 euroa on Euroopan unionin rahoitusosuutta ja 6 940 000 euroa kansallista rahoitusosuutta.

2. Euroopan meri- ja kalatalousrahaston 2014-2020 ohjelmakauden kansallisen rahoitusosuuden lisäys, 6 000 000 euroa

Valtion vuoden 2021 III lisätalousarviossa täydennettiin momentin 30.40.62 perusteluja siten, että vuodelta 2020 siirtynyttä määrärahaa saa käyttää Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta rahoitettaviin toimenpiteisiin, joilla nopeutetaan kalatalouden yritysten elpymistä koronavirusepidemiasta. Vuoden 2020 toisessa lisätalousarviossa kalatalouden koronavirustukeen osoitetusta 10 000 000 euron määrärahaa voidaan vuoden 2021 III lisätalousarvion perusteella kohdentaa 6 000 000 euroa Euroopan meri- ja kalatalousrahaston kautta rahoitettaviin elvytystoimenpiteisiin. Lisärahoitus kohdennetaan valtion

rahoitusosuutena Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelman 2014-2020 mukaisiin toimenpiteisiin.

Kalatalouden koronavaikeuksien 10 000 000 euron määräraha on varattu 4 000 000 euroa kalatalouden korona-avustuksiin, joiden perusteena on valtioneuvoston asetus kalatalousalan yrityksille taloudellisen tilanteen heikentymisen perusteella myönnettävistä avustuksista (369/2020).

3. Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle varatun Euroopan unionin rahoitusosuuden käyttämättä jäävän rahoitusosuuden siirtäminen Manner-Suomen käyttöön

Valtion vuoden 2020 talousarviossa momentille 30.40.62 varatusta Euroopan unionin rahoitusosuudesta on jätetty jakamatta 2 080 000 euroa ja vuoden 2019 talousarviossa 151 423 euroa Ahvenanmaan maakuntaa koskevan Euroopan unionin rahoitusosuuden ohjaamiseksi maakunnan hallitukselle. Momentilla 30.40.62 on yhteensä 2 231 423 euroa Ahvenanmaan maakunnalle varattua Euroopan unionin rahoitusta.

Ahvenanmaan maakunnan alueen Euroopan unionin rahoitusosuus on kokonaisuudessaan 4 280 000 euroa. Maa- ja metsätalousministeriö on vuosina 2015–2017 siirtänyt maakunnan hallitukselle Euroopan unionin rahoitusosuutta ennakkona yhteensä 2 220 000 euroa. Vuonna 2018 maksukäytäntö muutettiin perustumaan Ahvenanmaan laatiin ja Euroopan komission hyväksymiin maksupyyntöihin. Maa- ja metsätalousministeriön siirtämät ennakkomaksut vuosina 2015–2017 kattavat Ahvenanmaan maakunnan hallituksen vuosina 2018–2020 laatimat välimaksupyynnöt.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus ilmoitti maa- ja metsätalousministeriölle 26.10.2020 päivätyllä kirjeellään (dnro ÅLR 2014/8993), että se jättää käyttämättä 100 000 euroa kalastuksen valvontaan varattua Euroopan unionin rahoitusosuutta. Tällöin Ahvenanmaan maakunnalle varattu Euroopan unionin rahoitusosuus alenee 4 280 000 eurosta 4 180 000 euroon. Huomioiden maa- ja metsätalousministeriön aikaisemmin ennakkona siirtämän Euroopan unionin rahoitusosuuden (2 220 000 euroa), Ahvenanmaan maakunnan hallitus voi pyytää maa- ja metsätalousministeriötä siirtämään ohjelmakauden 2014–2020 Euroopan unionin rahoitusosuutta enintään 1 960 000 euroa. Tällöin Ahvenanmaalle varattua rahoitusta jää käyttämättä jäävä yhteensä 271 423 euroa. Tämä Euroopan unionin rahoitusosuus voidaan jakaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille alueellisina käyttöoikeuksina vuoden 2020 talousarvion momentilta 30.40.62.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten käyttöoikeuksien jakaminen

Määrärahojen alueellisesta jaosta päättää valtioneuvoston ohjesäännön 4 §:n 3 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunto. Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1093/2014) 3 §:n 1 momentin 4. kohdan mukaan maa- ja metsätalousministeriö vastaa toimintaohjelman Ahvenanmaan maakuntaa koskevan Euroopan unionin rahoitusosuuden ohjaamisesta maakunnan hallitukselle. Ahvenanmaan kanssa tehdyn sopimuksen mukaan (dnro 92/04.04.03.00/2018) Ahvenanmaalle maksetaan komissiolle tehdyn maksatushakemuksen mukaisesti.

Ehdotetulla päätöksellä valtioneuvosto myöntäisi ELY-keskuksille alueellisen käyttöoikeuden määrärahaan. ELY-keskukset rahoittavat hankkeita alueellisen käyttöoikeuden puitteissa.

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelmassa ei ole alueellisia rahoituskehyksiä. Jakoehdotus perustuu arvioituihin tarpeisiin eri ELY-keskusten alueilla. Pääosa Manner-Suomen määrärahoista esitetään jaettavaksi Pohjois-Savon ELY-keskukselle, jossa on vireillä valtakunnallisesti ja toimialan kehittymisen näkökulmasta merkittävä investointihanke.

Käyttöoikeudet ehdotetaan jaettavaksi seuraavasti:

Jako valtion vuoden 2020 talousarviosta

ELY-keskus	EU-rahoitus 30.40.62.4	Kansallinen 30.40.62.5	Myönnöt talousarviosta yhteensä
	1	2	1+2
Lappi		400 000	400 000
Pohjois-Savo	271 423	4 700 000	4 971 423
Varsinais-Suomi		900 000	900 000
Yhteensä	271 423	6 000 000	6 271 423

Jako valtion vuoden 2021 talousarviosta

ELY-keskus	EU-rahoitus 30.40.62.4	Kansallinen 30.40.62.5	Myönnöt talousarviosta yhteensä
	1	2	1+2
Lappi	330 000	1 860 000	2 190 000
Pohjois-Savo		1 873 000	1 873 000
Varsinais-Suomi		3 207 000	3 207 000
Yhteensä	330 000	6 940 000	7 270 000

Varojen tarkoituksenmukaisen käytön mahdollistamiseksi maa- ja metsätalousministeriölle esitetään annettavaksi valtuus omalla päätöksellään siirtää ELY-keskukselle myönnettyä alueellista käyttöoikeutta vähäisiltä osin toisille ELY-keskuksille.